nieuws

Expertenpanel PAS wilde verhandelbare stikstofrechten

nieuws

Het expertenpanel PAS had aan de Vlaamse regering een systeem van verhandelbare emissierechten voorgesteld als meest kostenefficiënte manier om de stikstofuitstoot terug te dringen en er toch voor te zorgen dat de landbouwsector zich zou kunnen blijven ontwikkelen. Dat bleek tijdens een studiedag van de Belgische Vereniging voor Landbouweconomen.

9 MEI 2022 – LAATST BIJGEWERKT OM 10 MEI 2022 6:17

Bram Bombeek

Lees meer over:
stikstof

Het was minister van Omgeving Zuhal Demir (N-VA) die het expertenpanel had aangesteld, maar de sluitsteen van hun advies sneuvelde in het krokusakkoord. Het panel onder leiding van vice-rector van de Universiteit Antwerpen Silvia Lenaerts bestond onder andere uit de Nederlandse stikstofexperten Jan Willem Erisman en Chris Backes, de landbouweconomen Guido Van Huylenbroeck (UGent) en Steven Van Passel (UA) en de specialisten milieurecht Kurt Deketelaere (KUL) en Peter De Smedt van het Gentse advocatenkantoor LDR.

Uitgelicht

Stikstof: “Met de rode brieven wil de overheid voldongen feiten creëren"

interview

De kans is klein dat er tegen het einde van de legislatuur een juridisch sluitend stikstofkader voorligt, dat zegt professor milieurecht Kurt Deketelaere. “De Vlaamse regering...

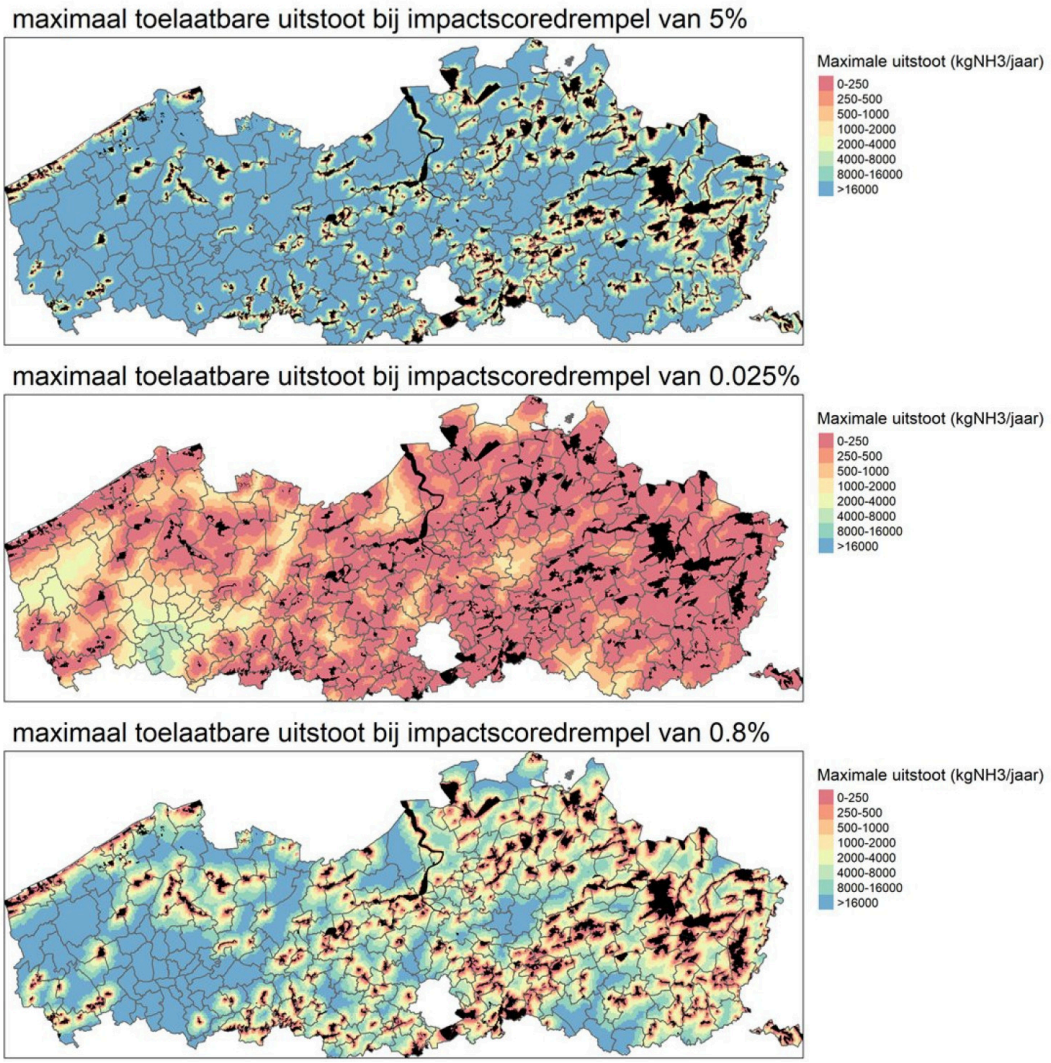
26 APRIL 2022

Lees meer

Dynamiek van het PAS-flexibiliteitsinstrument

Op een studiedag voor de Belgische Vereniging voor Landbouweconomen (BVLE) stelde Steven Van Passel een economische benadering van het stikstofprobleem voor, waarbij de kosten en baten van een aantal maatregelen tegen elkaar werden

afgewogen. Zowel de stikstoftaks als een uitgebreide sanering werden door Van Passel op gronden van economische efficiëntie verworpen. De heffing internaliseert dan wel externe kosten, stimuleert innovatie en is kostenefficiënt, maar de politieke haalbaarheid was niet erg groot en de gevolgen op de competitiviteit van de sector onzeker. Ook de warme sanering bleek een enorm dure manier om de stikstofdepositie terug te dringen.
Als alternatief schoof de expertencommissie een “PAS-flexibiliteitsinstrument” naar voren. Van Passel: “Wij zien dat als een proces met drie stappen: eerst zouden de huidige emissierechten (of depositierechten) worden vastgelegd. Dat zou kunnen via een formule die zeker het aantal dieren en het emissiecoëfficiënt per diersoort bevat, maar eventueel ook kan uitgebreid worden met een coëfficiënt op basis van het aanwezige technologieniveau en op basis van de locatie. Dicht bij de habitats zou men zo strenger kunnen zijn.”

11

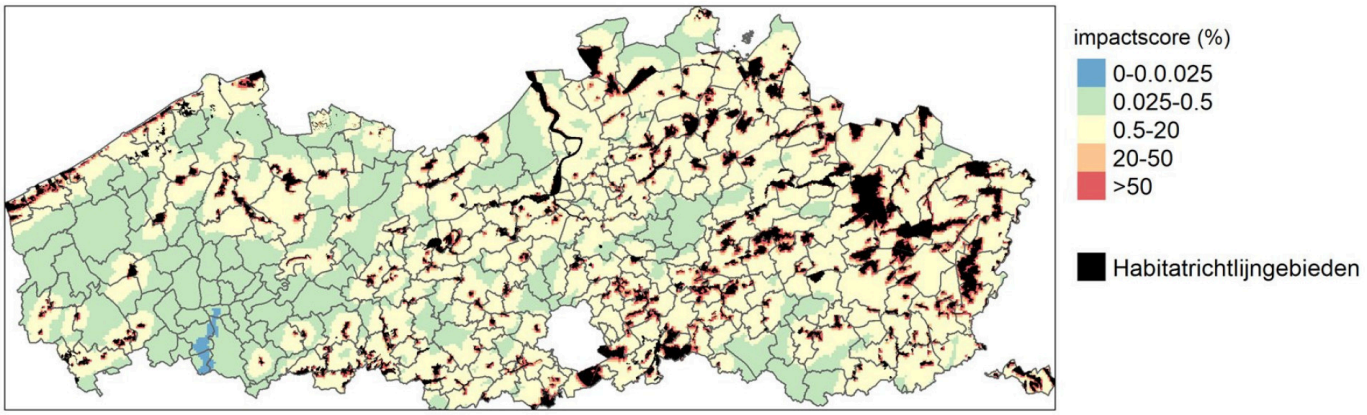
In een tweede fase zou de overheid het reductiepad naar 2030 of 2050 wettelijk kunnen verankeren per sector. “Om dynamiek toe te laten wordt in een derde stap voorgesteld dat de Vlaamse overheid een systeem opzet waarbij landbouwbedrijven zowel emissierechten kunnen verkopen als kopen”, vertelde Van Passel, “Binnen dit systeem kunnen er ook veilingen opgezet worden waarbij de overheid extra rechten opkoopt en uit de stikstofmarkt neemt. Het grote voordeel is dat er zo voldoende dynamiek blijft bestaan in de Vlaamse landbouwsector, bedrijven kunnen groeien en nieuwe starters kunnen blijven toetreden.”

"Ruimte om te groeien quasi nul"

Uit de presentatie van ILVO-onderzoeker David De Pue bleek dan weer dat die ruimte om te groeien of voor nieuwe starters vandaag zo goed als nul is. Terwijl de oude PAS-drempel van 5 procent eigenlijk alleen een beperkende werking had in de buurt van de habitatgebieden, zijn de effecten met de nieuwe drempel van 0,025 procent over heel Vlaanderen te voelen. “Quasi nergens in Vlaanderen is op dit moment ruimte voor nieuwe ontwikkelingen met ammoniakuitstoot”, zegt De Pue, “Pas in 2030 komt er - mits aan de generieke doelstellingen is voldaan - opnieuw meer ruimte. Ook zullen er dan minder habitats in overschrijding zijn van de kritische depositiewaarde (KDW), waardoor ze niet meer meetellen in impactscoreberekening.”

Vrijwillige uitkoopregeling varkenshouderij impactscore >0,5%

- Voorbeeld gesloten varkensbedrijf met 350 zeugen en 1755 mestvarkens, standaardhuisvesting (niet AEA): 7321,5 kg NH_3/jaar

12

Voor de praktische implementatie van het PAS-flexibiliteitsinstrument keek de expertencommissie in de richting van de NER's (de nutriëntenemissierechten). Die zouden dan hervormd moeten worden om ook de emissies te integreren. In het krokusakkoord werd voor een aparte hervorming van de NER's gekozen en ook daar komt ondertussen veel kritiek op. Op een wake-up call die de Boerenbond bij broeierij Vervaeke-Belavi organiseerde, kwam er een opmerkelijke getuigenis van melkveehouder en Tielts schepen van Landbouw en Milieu Joris Vande Vyvere (CD&V). Vande Vyvere runde vroeger een klassiek gemengd bedrijf met melkvee, varkens en een poot vollegrondsgroenten, maar omdat er geen opvolging is begon hij vanaf 2015 zowel de varkens- als de groentetak af te bouwen. "Ik zit op 15 kilometer van de dichtstbijzijnde habitat, mijn impactscore is 0,03 procent. Door mijn politieke activiteiten heb ik afgebouwd en mijn varkensstallen weer afgebroken, maar ik wou de NER's behouden om eventueel een overname door een eerste vestiging mogelijk te maken. Met het stikstofakkoord worden de helft van die NER's gewoon gestolen en wordt de ontwikkelingskans van een bedrijf op een ideale locatie eigenlijk weggenomen."
Volgens de experten was het systeem met het verhandelen van de emissierechten in ieder geval beter geweest dan de twee opties waar de Vlaamse regering nu voor gekozen heeft: het uitkopen van vergunningen en het generiek verplichten van technologische maatregelen. Op het afsluitend panelgesprek werd de nadruk op de uitkoopregelingen gehekeld. Al is er ook daar een fors verschil in kostprijs. Voor de 41 rode bedrijven die samen 191 ton ammoniak uitstoten is een budget van 40 miljoen euro voorzien, of omgerekend bijna 210.000 euro per ton vermeden ammoniak. Dat is haast zeker een onderschatting, omdat er voor bedrijven als Averbode veel meer geld dan gebudgetteerd zal nodig zijn. Voor de vrijwillige stopzetting van de donkeroranje bedrijven gaat het om iets meer dan 155.000 euro per vermeden ton ammoniak. De vrijwillige uitkoopregeling voor de varkenshouderij met een impact hoger dan 0,5 procent blijkt dan nog het goedkoopst: daar gaat het over bijna 68.000 euro per vermeden ton ammoniak.
Lees hier de nota van de experten.
Bekijk hier de presentaties van de sprekers.

Bron: Eigen berichtgeving

In samenwerking met: David De Pue (kaartmateriaal)

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada